

GEMEENTE BEDUM

Commissie VROM	:	7 juni 2017
AGENDAPUNT	:	5
ONDERWERP	:	Dorpsvisie Onderdendam
VOORGESTELD BESLUIT	:	De dorpsvisie voor kennisgeving aannemen.
TOELICHTING	:	

Inleiding:

De dorpsvisie Onderdendam is opgesteld in de zomer van 2016. De werkgroep HOO! (later genoemd ZOO! en inmiddels GOO!) is begonnen met het initiatief en heeft, in samenwerking met de inwoners van Onderdendam, Enno Zuidema Stedebouw, Vereniging Groninger Dorpen en DAAD architecten de voorliggende dorpsvisie opgesteld. Dit initiatief wordt omarmd door de gemeente en waar nodig ondersteund. De dorpsvisie gaat in op de thema's die op dit moment spelen in het dorp: dorps-ondersteuner, buitengebied en natuur, beweging in het groene dorp, herbestemming lege panden, lege plekken, energietransitie, erfgoed en schade en veiligheid. De dorpsvisie is gericht op actie en wordt ook in de dorpsvisie omschreven als actieplan. Niet alleen wordt aangegeven wat er gebeuren moet, maar ook wat de inwoners van Onderdendam hier zelf voor rol in kunnen spelen. De rol van de gemeente is voornamelijk faciliterend. De initiatieven komen uit het dorp zelf. De kosten voor het opstellen van de dorpsvisie zijn in overleg verdeeld over drie partijen: de gemeente, de provincie en het NCG. De kosten voor de gemeente zijn € 13.802,23 en zijn ten laste van de beschikbare ILG-middelen gebracht.

Bewonersparticipatie:

Zoals benoemd is het opstellen van de dorpsvisie een initiatief van de inwoners van Onderdendam zelf. Niet alleen het opstellen van de dorpsvisie wordt van 'onderop' (bottom up) georganiseerd, ook de acties welke voortvloeien uit de dorpsvisie worden geïnitieerd door de inwoners zelf. Waar nodig wordt ambtelijke ondersteuning geboden, zoals de inzet van de dorpencoördinator en de inzet van social media. Op deze manier faciliteert de gemeente de initiatieven uit Onderdendam.

A. Actieplan (dorpsvisie) Onderdendam

Hieronder wordt per thema een korte samenvatting gegeven en wordt aangegeven wat de actie/rol is die hieruit voortkomt voor de gemeente.

1. Thema Dorpsondersteuner

In het dorp zijn veel vrijwilligers actief, maar er wordt wel op aangestuurd dat er gewaakt moet worden dat zij niet 'opbranden'. Om dit te voorkomen wordt gedacht aan het inhuren van een professionele dorpsondersteuner. Diegene zorgt naast de dorps-zorg-taken (de oren en ogen van het dorp, preventief werken, bijdragen aan samenredzaamheid van de mensen en waar nodig de verbinding leggen tussen de professionele zorg en de gemeente) en het vrijwilligerswerk coördineert.

Benodigde actie.

De dorpsvereniging gaat actief bezig met het binnenhalen van starterssubsidie om de functie mogelijk te maken. Hiervoor vindt momenteel actief overleg plaats tussen de NCG, de provincie en de werkgroep.

2. Thema Buitengebied en natuur

Het dorp wordt omringd door flora en fauna. De vereniging dorpsbelangen is in gesprek gegaan met de agrariërs om inzichten, ideeën en ervaringen te delen. Gedacht wordt aan goede informatie en kleine voorzieningen rondom Onderdendam.

Hierbij wordt gedacht aan bankjes, maar ook borden die uitleg geven over de planten en dieren, het ontstaan van het cultuurlandschap en elementen in het landschap. Het ontwikkelen van een educatieve app, waarin interactie mogelijk is, behoort ook tot de ideeën.

Benodigde actie.

Een nieuwe route ontwikkelen met daarlangs aantrekkelijke en heldere informatie aangevuld met kleine voorzieningen zoals bankjes. Voor de vaarrecreanten bijvoorbeeld een aanleg- en watervulpunt en brug-bediening op verzoek (is inmiddels gerealiseerd). Aangegeven wordt dat een nieuwe route wel vraagt om een tweede Hoogholtje. Om dit te realiseren heeft de werkgroep een tender ingediend voor landschaps-beheer bij de provincie.

3. Beweging in het groene dorp

Het verzoek vanuit de dorpsvisie is dat de bewoners graag mee willen denken over de openbare ruimte in het dorp. Concreet wordt er gedacht aan het aanpassen van de speeltuin en de ruimte tussen school en het Waterschapshuis en het bos.

Los van de buitenruimte richt de dorpsvisie zich op de Christelijke basisschool “De Nieuwe Haven”. Het idee hiervoor is om hier een nieuwe streekschool van te maken. Een dorpschool waar kinderen van vroeg tot laat, dus ook buiten schooltijden terecht kunnen. Dit willen zij graag combineren met veranderingen in en om het pand.

Met ingang van het nieuwe schooljaar gaat de school sluiten. Deze beslissing heeft impact op dit stuk dat eerder is gewijd aan de dorpsvisie. De angst is dat met het verdwijnen van de school (en peuterspeelzaal) ook de kinderen uit het dorp gaan verdwijnen. Het onderwerp ‘spelen in Onderdendam’ is belangrijker dan ooit voor de toekomst van het dorp. Verschillende acties rondom dit onderwerp zijn opgestart: een groep ouders houdt zich bezig met het in stand houden van de peuterspeelzaal en een andere werkgroep houdt zich bezig met buitenspelen in Onderdendam. Ondertussen zijn ook de jongeren in actie gekomen om na te denken wat voor deze groep belangrijk is.

Benodigde acties.

Het verzoek vanuit de visie is om met de school (die sluit per 1-8-2017), alle kinderen uit het dorp, de gemeente en de eigenaren van de parkeerplaatsen om tafel te gaan om een mooie groene speelplek voor het dorp te maken. Dit onderdeel is meegenomen in de tender die door de werkgroep is ingediend bij de provincie.

4. Herbestemming lege panden

In Onderdendam komt een aantal grote panden leeg te staan. Voorbeelden van panden die de afgelopen jaren leeg zijn komen te staan zijn “De Haver” en de voormalige Gereformeerde kerk. Het dorp wil graag actief betrokken worden bij het herbestemmen van deze panden.

Benodigde acties.

Het dorp wil plannen ontwikkelen voor de kerk en “De Haver” (eigendom NAM). Voor de kerk zijn zij in overleg met “Stichting Oude Groninger Kerken”. Voor de invulling gaan de gedachten uit naar een plek voor culturele evenementen. Het eigendom is inmiddels overgegaan naar SOGK en samen met de werkgroep wordt getracht de kerk her te bestemmen als “Centrum voor de Groninger Amsterdamse School”.

5. Lege plekken

Naast de vrijkomende panden zijn er in het dorp een aantal zogenoemde lege plekken. Hier zou het dorp graag invulling aan willen geven. Een van de lege plekken in het dorp ligt aan de Stadsweg (gesloopte huurwoningen). Belangrijk voor de nieuwe invulling van deze plek is dat deze op een zorgvuldige wijze met mooie architectuur bijdragen aan de kwaliteit van Onderdendam.

Benodigde actie.

Het dorp wil als actie graag in overleg met “Wierden & Borgen” (eigenaar van de grond). Zij willen hierin graag de plannen bespreken voor alle huurwoningen in het dorp.

Hierbij is het ook van belang dat de huidige woningen duurzamer en levensloopbestendig worden gemaakt. De gemeente is trekker van dit project (verderop in dit voorstel wordt de stand van zaken verder toegelicht).

6. Energietransitie

Het dorp wil actief bezig met de energietransitie, die de komende jaren steeds belangrijker wordt. Hiervoor wordt gedacht aan twee acties. De eerste betreft de eigenaren van woningen zelf energiebesparende maatregelen te laten treffen. Het tweede is in gezamenlijk collectief de energievoorziening van het dorp verzorgen.

Benodigde acties

Als eerste actie willen wordt de duurzame schuurtjes genoemd in de dorpsvisie. Hiervoor wordt een proef gestart waarbij duurzame zelfbouwschuurtjes, welke plek bieden voor zonnecollectoren of zonnepanelen. De schuurtjes worden gemaakt van duurzame bouwmaterialen. Deze actie wordt door de werkgroep opgepakt.

7. Erfgoed

Onderdendam is een bijzonder dorp met een bijzondere geschiedenis. Een deel van het dorp wordt beschermd door de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht. Maar de Stadsweg en de Bedumerweg vanaf de kerk naar Bedum hebben nog geen beschermde status en worden wel als belangrijk gezien.

Benodigde actie.

Om aan bezoekers en de inwoners kenbaar te maken hoe mooi Onderdendam is worden er dorpsrondes ontwikkeld met hierbij de historische informatie. Dit wil men tevens aanbieden via een app.

Van de gemeente wordt verzocht om het gebied welke is beschermd uit te breiden met karakteristieke bebouwing. Daarnaast wordt gepleit voor het opstellen van goede herbouwcriteria voor het hele dorp. Als er dan nieuwbouw plaatsvindt dan moet dit zorgvuldig en passend in het dorp.

8. Schade en veiligheid

De aardbevingen en andere gevolgen van gaswinning zijn van grote invloed op Onderdendam. Er is veel schade in het dorp, ondanks dat het dorp buiten de huidige contour van de versterking valt. Sommige inwoners ervaren onveiligheid en er is nog veel onduidelijkheid wat er allemaal gaat gebeuren.

Benodigde acties

Als actiepunt wordt aangegeven dat samenwerken van belang is. Hiermee wordt voornamelijk bedoeld de samenwerking van de inwoners onderling. De NCG heeft aangegeven het dorp te willen helpen in de vragen rond de aardbevingen en wil leren van de aanpak in Onderdendam en heeft Onderdendam aangewezen als proeftuin.

Er wordt gevraagd om nader onderzoek door experts op het gebied van aardbevingen. Dit omdat er nu onduidelijkheid is over de type schade, zoals bevingsschade, schade door bodemdaling, schade aan dijken/kades of schade door daling van het grondwaterpeil. De uitkomsten hiervan moeten op een goede manier met het dorp worden gedeeld. Dit moet worden opgepakt door het NCG.

Onderdendam Zoo! en NCG hebben samen gewerkt aan een vervolg van de dorpsvisie (actieplan). Daarin onderzoeken zij de vragen binnen het dorp samen met de NCG en specialisten.

B. Inbreng van de gemeente

De gemeente is op verschillende fronten betrokken bij de ontwikkelingen in Onderdendam. De werkgroep/stuurgroep Onderdendam Zoo! wordt onder andere begeleid door onze ambtelijke medewerkers Henk Paap en Jolanda Dijkhuis, die nauw betrokken zijn geweest bij het opstellen van het plan. Zoals eerder ook benoemd is de rol van de gemeente in het proces van de dorpsvisie voornamelijk faciliterend. ZOO! blijft de trekker van de dorpsvisie.

Voor het invullen van de lege plek aan de Stadsweg is de gemeente betrokken en begeleidt ze het proces. De gemeente is hiervoor bezig verschillende subsidies binnen te halen ter hoogte van € 45.000,--. Een deel hiervan is afkomstig van de provincie en een deel vanuit het leefbaarheidsspoor. Het doel van deze subsidies is om op deze plek, zoals gewenst, streekgebonden architectuur te realiseren. De vervolgstappen om te komen tot een passend plan voor deze locatie worden momenteel gezet. Hierover is onder andere ook overleg met “Wierden & Borgen”, passend binnen de vast te stellen woonvisie van de gemeente Bedum. De gemeente wordt niet de ontwikkelaar van het perceel, maar is trekker van deze gebiedsontwikkeling.

Op het gebied van erfgoed wordt er binnen de gehele gemeente gewerkt aan het inventariseren van karakteristieke panden. De panden die uiteindelijk als karakteristiek worden aangemerkt zullen dan apart beschermd worden. Naar verwachting zullen meerdere panden vanuit Onderdendam hiervoor in aanmerking komen. Dit zijn panden die nog niet beschermd worden door het beschermd dorpsgezicht van Onderdendam.

C. Inbreng Provincie

De inbreng van de provincie richt zich primair op het proces met betrekking tot energie en daarvoor leveren zij ambtelijke ondersteuning. Daarnaast is de provincie de subsidieverstrekker voor de projecten met betrekking tot de leefbaarheid.

D. Inbreng NCG

Niet alleen de gemeente is nauw betrokken bij Onderdendam; ook de NCG is dat. Onderdendam is door de NCG aangewezen als proeftuin. Dit betekent dat binnen Onderdendam met verschillende aanpakken wordt geëxperimenteerd. Hiervoor heeft het NCG een eigen projectopdracht opgesteld. Deze is bijna afgerond en zal binnenkort worden voorgelegd aan het bestuur. De proeftuin is ook in het MJP (meerjarenplanning) van de NCG meegenomen. Tweewekelijks vond er overleg plaats in het kader van de proeftuin. Hier schuift Henk Paap namens de gemeente bij aan.

Op 22 september 2016 heeft de NCG een bijeenkomst georganiseerd in het dorp voor stakeholders en bewoners waarin de dorpsvisie als belangrijke onderlegger werd gebruikt.

Eén project zoals benoemd in de visie zal uitgevoerd moeten worden door de NCG. Dit betreft de nadere onderzoeken die uitgevoerd moeten worden op het gebied van aardbevingen.

E. Vervolg

De dorpsvisie is inmiddels uitgewerkt in een actieplan (GO!) waarin de verschillende actiepunten concreet benoemd zijn en begroot worden. Hierin wordt benoemd welke acties door welke partij wordt opgepakt. In principe komen de initiatieven vanuit het dorp en kan er een beroep worden gedaan op de betrokken partijen. De punten die actie van de gemeente vergen zullen per project, indien relevant, separaat worden voorgelegd aan de gemeenteraad, zoals bijvoorbeeld verdere uitwerking van de Stadsweg of het aanwijzen van karakteristieke panden.

Bedum, 16 mei 2017

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,

R. Wiltjer

De burgemeester,

drs. E. van Lente